

Roberto Arlt

Sedm bláznů

Dílo bylo vydáno v rámci Programa Sur – programu na podporu překladů Ministerstva zahraničních věcí Argentinské republiky.

Obra editado en el marco del Programa Sur de Apoyo a Traducciones del Ministerio de Relaciones Exteriores y Culto de la República Argentina.

© Rubato, 2015

Translation © Hedvika Tichá, 2015

ISBN 978-80-87705-38-4

PRVNÍ KAPITOLA

Překvapení

Sotva co Remo Erdosain otevřel prosklené dveře do ředitelovy kanceláře, chtěl couvnout; pochopil, že je ztracený, ale bylo už pozdě.

Očekávali ho ředitel, zavalitý muž nízkého vzrůstu s hlavou kance, prošedivělými, nakrátko ostříhanými vlasy „à la Umberto I.“ a nelitostným pohledem, jež cedil skrz šedé zornice svých rybích očí; účetní Gualdi, úlisný, zakrslý hubeňour se slídivýma očima; a náměstek ředitele, potomek muže s kančí hlavou, pohledný třicátník cynického vzezření, s kšticí bílých vlasů, chraplavým hlasem a pohledem stejně přísným jako jeho zploditel. Nikdo z těch tří – ředitel skloněný nad výkazy, náměstek rozvalený v křesle s nohou přehozenou přes područku ani pan Gualdi, uctivě postávající u stolu – se neobtěžoval Erdosainův pozdrav opětovat. Pouze náměstek zvedl hlavu a řekl:

„Přišlo na vás udání, že jste podvodník. Měl jste nám zeizit šest set pesos.“

„A sedm centů,“ dodal pan Gualdi a pijákem osušil podpis, který na jeden z výkazů právě vyvedl ředitel. Teprve tehdy k němu ten muž s hlavou kance vzhlédl, což jeho býčímu krku očividně činilo nemalé obtíže. Prsty měl prostrčené v knoflíkových dírkách vesty, skrz přimhouřená víčka vrhal na Erdosaina

lišácký pohled, přičemž bez zjevné nenávisti studoval rysy jeho pohublé tváře, jež zůstávala netečná.

„Proč chodíte tak nuzně oblečený?“ chtěl vědět.

„Jako výběrčí si nic nevydělám.“

„A co peníze, které jste nám ukradl?“

„Já nic neukradl. To jsou lži.“

„Nuže, jste tedy s to skládat účty?“

„Jestli chcete, ještě dnes v poledne.“

Tato odpověď mu nakrátko poskytla oddech. Tři muži si mezi sebou vyměnili zvědavé pohledy, náměstek pokrčil rameny a na závěr za mlčenlivého souhlasu otce prohlásil:

„Ne... máte čas zítra do tří. Přineste s sebou účetní knihy a stvrzenky... Nyní můžete jít.“

Takový rozsudek ho natolik překvapil, že tam zůstal stát jako solný sloup a žalostně se na ty tři díval. Ano, na všechny tři. Na pana Gualdiho, jenž ho nehorázně ponížil, třebaže si říkal socialista; na náměstka, který očima bezostyšně spočinul na jeho otrhané kravatě; a na ředitele, jehož štětinatá kančí hlava se nyní natočila Erdosainovým směrem a šedými škvírkami přimhouřených víček k němu vysílala pohled plný cynismu a nestydatosti.

Erdosain se však nehnul z místa... Chtěl těm třem něco říci, ale nevěděl jak; něco, co by je přimělo pochopit tu příšernou smůlu, která se mu lepila na paty, jenže místo toho tam stál jak přikovaný, před očima měl černou krychli ocelové pokladny a cítil, jak se mu s každou ubíhající minutou záda ohýbají níž a níž, přičemž nervózně mačkal krempu černého klobouku, pohled měl čím dál smutnější a vyhýbavější. Pak ze sebe rázem vypravil:

„Smím tedy odejít?“

„Ano...“

„Ne, chei říct, mohu dnes inkasovat?“

„Ne, stvrzenky odevzdejte Suárezovi, a zítra ať jste tu ve tři, se vším všudy.“

„Ano... se vším...“ otočil se na podpatku a bez pozdravu odešel. Ulicí Chile sešel až na Paseo Colón. Cítil se být obklíčený neviditelnými silami. Slunce odhalovalo ohavné vnitrobloky svažující se ulice. Hlavou mu vířily tak nesourodé myšlenky, že utřidit je by mu zabralo dlouhé hodiny.

Později si vybavil, že ho ani na jediný okamžik nenapadlo zamyslet se nad tím, kdo mohl být tím udavačem.

Stavy mysli

Věděl, že je zloděj. Ale kategorie, k níž náležel, mu byla lhostejná. Slovo „zloděj“ nejspíš nebylo v souladu s jeho vnitřním rozpoložením. Uvnitř zakoušel jiný pocit: jakýsi druh kruhového ticha, které mu jako ocelový válec prorazilo lebku a zanechalo jej zcela hluchým ke všemu, co nemělo žádnou spojitost s jeho neštěstím.

Tento kruh ticha a tmy narušil spojitost Erdosainových myšlenek natolik, že se slábnoucí schopností logicky uvažovat již nebyl s to nazřít souvislost mezi místem zvaným domov a zařízením označovaným jako vězení.

Uvažoval telegraficky, vynecháváje předložky, což mu drásalo nervy ještě víc. Zakoušel jalový čas, během něhož býval mohl spáchat zločin jakéhokoli ražení, aniž by pocítil sebemenší náznak provinilosti. Žádný soudce by takový úkaz logicky nepochopil. Jenže Erdosain byl už prázdný, zbyla z něj jen lidská skořápka poháněná silou zvyku.

Jestliže dosud pracoval v Cukrovarnické společnosti, nebylo to proto, aby zpronevěřil větší obnos peněz, nýbrž proto, že žil v očekávání nějaké nevidané události, něčeho vskutku mimořádného, co by do jeho života vneslo nenadálý obrat a zachránilo jej tak před katastrofou, na jejímž prahu se viděl stát.

Tuto atmosféru, tvořenou směsicí snu a neklidu, která způsobovala, že proplouval dny jako náměsíčný, nazýval Erdosain „zónou úzkosti“.

V jeho představách se tato zóna vznášela nad městy, ve výši dvou metrů, a názorně si ji představoval jako solné pláně či pouště, jež se v mapách znázorňují pomocí drobných puntíků, tak nahusto zakreslených vedle sebe, jako by to byly sledi jikry.

Zóna úzkosti se rodila z lidského utrpení. Jako jedovatý mrak plynů se ztěžka valila z místa na místo, prostupovala zdmi a procházela domy, aniž by ztrácela svůj plochý, vodorovný tvar; v hrdlech, jež ta dvourozměrná úzkost stínala jako gilotina, po sobě zanechávala pachutí nářků.

Takové bylo vysvětlení, k němuž Erdosain došel poté, co pocítil první návaly žalu.

„Co vlastně od života čekám?“ ptal se tehdy sám sebe, snad ve snaze zjistit, odkud pramení ta dychtivá touha po životě, v němž by zítřek nebyl plynulým pokračováním dneška, nýbrž něčím jiným a stejně nepředvídatelným jako zápletky amerických filmů, v nichž se z kdejakého vandráka stane ze dne na den kápo tajné společnosti a z písařky pochybného původu milionářka v přestrojení.

Tato potřeba zázraků, kterou mohl jen stěží ukojit – koneckonců byl to zneuznaný vynálezce a zločinec jednou nohou ve vězení –, dodávala jeho následným úvahám palčivou šízravost a zuby od ní měl tak přecitlivělé, jako by rozžvýkal citron.

Za takových okolností na sebe vršil nesmysly. Dokonce si představoval, jak boháči, aby už nemuseli snášet nářky chudých, nechali zhotovit velikánské klece tažené koňským čtyřspřežím. Jezdili na nich popravčí vynikající silou a s karabáčem na psy lovíli žebráky. Erdosain viděl živě následující výjev: vysoká ženská postava s rozevlátými vlasy běží za odjíždějící klecí, odkud na ni zpoza mříží volá její jednooký synek, až nakonec rasovi,

otrávenému ženským křikem, dojde trpělivost a ranami do hlavy ji umlátí do bezvědomí.

Sotva se ten zlý sen rozplynul, pomyslel si Erdosain, zděšený sám sebou: „Ale má duše? Co je zač ta má duše?“ A jelikož jeho představitost, rozdmýchaná tou hrůznou představou, pracovala na plné obrátky, pokračoval ve svém fantazírování: „Měl jsem se narodit lokajem, být jedním z těch navoněných, podlých lokajů, od nichž si metresy nechávají dopnout živůtek, zatímco jejich amant leží rozvalený na divanu a pokuřuje cigaretu.“

A ještě jednou odlétly jeho myšlenky pryč, tentokrát do podzemní kuchyně nějakého přepychového sídla. Kolem stolu se tam kromě šoféra a arabského obchodníka s parfémů a podvazky točily dvě služky. Při té příležitosti by na sobě Erdosain měl černé sako, jež by mu nesahalo ani pod zadek, a úzkou bílou kravatu. Tu by si ho nechal zavolat jeho „pán“ – půvabnější vydání Erdosaina, byť s neoholeným knírem a brýlemi na nose. Erdosain sice nevěděl, co po něm jeho pán chce, ale ten zvláštní pohled, který mu věnoval, když byl na odchodu, se mu vryl do paměti. Poté by zamířil zpět do kuchyně, kde si se šoférem obvykle vyprávěli košilaté historky a kde řidič k potěše obou služek a za mlčení arabského pederasta zrovna vykládal, kterak zkazil dceru nějaké dámy z vyšší společnosti, jistou dívenku v útlém věku. Opět si v duchu opakoval:

„Ano, jsem lokaj. Vždyť já mám skutečně lokajskou duši,“ a radostí zatínal zuby z toho, jak pěkně se uráží a ponižuje před sebou samým.

Jindy se zase viděl, jak opouští ložnici nějaké zbožné stařeny a s nábožnou úctou z ní odnáší obtěžkaný nočník. V tu chvíli se před ním objevil pan farář, jenž byl v onom domě častým hostem, a s úsměvem na rtech se ho vypytał:

„Jak jsme na tom s duchovními povinnostmi, Ernesto?“

A on, Ernesto, Ambrosio nebo José, by zatím žil hanebným životem sprostého a pokryteckého slouhy.

Pokaždé když se Erdosain nechal unést, otrásal jím záchvěv šilenství.

Dobře věděl, že svou duši uráží a špiní bezdůvodně. A čím více takto úmyslně zabředal do bahna, pociťoval hrůzu, jež musí padat na člověka, který se ve snu řítí do propasti, ačkoli ví, že nezemře.

Mnohdy totiž toužil po ponížení, tak jako světci, kteří líbali rány malomocných – ne ze soucitu, nýbrž proto, aby byli hodni Božího slitování, třebaže pohled na to, jak se na základě tak odporivých důkazů dožadují vstupu do nebe, musel v Hospodinovi vyvolávat odpor.

Jakmile v něm ale tyto obrazy vybledly a v jeho vědomí zbyla pouze „touha poznat smysl života“, říkal si:

„Ne, já nejsem žádný lokaj... doopravdy ne...“ A tehdy by rád běžel za svou ženou a prosil ji, ať se nad ním smiluje, ať má pro jeho nízké a nečisté úmysly slitování. Avšak při vzpomínce na to, kolikrát byl nucen se kvůli ní obětovat, se jej zmocňovala tichá nenávisť, že by ji byl nejraději na místě zabil.

S jistotou věděl, že stejně jednoho dne podlehne jinému muži, což bylo jen další zrnko do sbírky skutečností, které mu působily úzkost.

Když zpronevěřil prvních dvacet pesos, žasl nad tím, jak snadno se „to“ dalo provádět – možná proto, že než začal krást, domníval se, že bude muset překonat celou řadu morálních zábran, které však za daných okolností nemohl ani pociťit.

„Je to otázka vůle, prostě to udělat, nic víc.“

Nebylo pochyb o tom, že „to“ usnadňovalo život. Díky „tomu“ měl k dispozici peníze, cítil se však kvůli nim nepatřičně, poněvadž ho nestálo vůbec nic je vydělat. Krádež sama o sobě jej neznepokojovala tak jako skutečnost, že by se mu to,

že je zloděj, mohlo vepsat do tváře. Nezbyvalo mu než krást; jeho měsíční plat byl nutný. Osmdesát, sto, sto dvacet pesos, podle toho, kolik zinkasoval, neboť jeho mzda sestávala z provize za každou vybranou stovku.

Byly dny, kdy u sebe měl čtyři až pět tisíc pesos, zatímco sám, špatně živený, musel snášet puch koženkové aktovky, v jejíchž útrobách se hromadilo štěstí v podobě bankovek, šeků, poukázek a platebních příkazů.

Ačkoli doma s ženou třeli bídu s nouzí a chudoba nahlodávala jejich domov, po dlouhou dobu ho nenapadlo své zaměstnavatele okrást. Žena mu vyčítala strádání, které dennodenně snášela; on jejím vyčítkám mlčky naslouchal a o samotě si pak v duchu říkal:

„Co s tím tak můžu dělat?“

Jakmile dostal ten nápad, jakmile mu v hlavě zajiskřil nápad na to podvést své zaměstnavatele, zachvátila ho radost vynálezce. Krást? Jak to, že ho to nenapadlo dřív?!

Udivovala ho vlastní bezmoc, dokonce si vyčítal nedostatek iniciativy – v oné době (bylo to tři měsíce před zde líčenými událostmi) totiž trpěl potřebami všeho druhu, a to i přesto, že mu pod rukama den co den procházely obrovské sumy peněz.

Ovšem tím, co jeho podvodné machinace umožnilo, byla zcela nedostatečná administrativa, která v Cukrovarnické společnosti panovala.

Děs v ulicích

Bezesporu vedl zvláštní život, čas od času v něm totiž prudce vzplála naděje, která jej vyháněla do ulic.

To pak sedával na autobus, aby vystoupil v Belgranu či Pa-lermu. Procházel se tichými třídami oněch čtvrtí a pohroužen v myšlenkách si pro sebe říkal:

„Zahlédne mě mladá žena, nějaká vysoká, bledá panna s upřenýma očima, která bude nazdařbůh řídit svůj rolls-royce. Pojede smutně okolo, když tu si mě všimne a pochopí, že potkala lásku svého života. Její pohled, jímž dosud urážela všechny chudáky, spočine na mně a oči se jí zalijí slzami.“

Okolo této směšné představy sprádal Erdosain svůj nový sen, zatímco se ploužil ulicemi ve stínu vysokých fasád a zelených platanů, jejichž obrysy se na bílé mozaice chodníku tříštily do trojúhelníků.

„Bude to milionářka, ale já jí povím: ‚Milostivá slečno, nesmím se Vás dotknout. I kdybyste se mi nakrásně chtěla oddat, nevzal bych si Vás.‘ Užasle by se na mne podívala, a já bych jí řekl: ‚Je to marné, víte, je to marné, poněvadž jsem ženatý muž.‘ Ona by ale Else nabídla hory dole jen proto, aby se se mnou dala rozvést, pak bychom se vzali a plavili se na její jachtě do Brazílie.“

Jméno „Brazílie“, drsné a žhavé, dodalo jeho hloupoučkému snu na exotičnosti a vykouzlilo před ním bílé až narůžovělé pobřeží s útesy strmě padajícími do blankytně modrého moře. Bledá panna pozbyla svého tragického vzezření a – v jednoduchých hedvábných bílých šatečkách, jaké mívají školačky – z ní byla veselá bytost, plachá i troufalá zároveň.

ErDOSain zauvažoval: „Nikdy nebudeme mít pohlavní styk. Abychom učinili naši lásku věčnou, udržíme svůj chtíč na uzdě. Ani na rty ji nepolíbím, jen na ruku.“

Pokračoval tím, že si představoval to štěstí, které by v případě, že by k něčemu tak nemožnému došlo, zbavilo jeho život špíny, přestože věděl, že bude jednodušší zastavit otáčení Země než uskutečnit něco tak nepravděpodobného. Bylo mu z toho smutno a s jakýmsi neurčitým vztekem si říkal:

„Nu což, bude ze mě *cafishio*¹“ Při té představě se mu však do mysli zavrtala hrůza ze všech nejhrůznější. Případlo mu, jako by do něj zajel šroub a zpod závitů mu z každé skuliny jeho duše prýštila krev; s hlavou jako ve svěráku a rozumem ochromeným úzkostí se nazdařbůh vydal hledat dům neřesti. Právě tehdy zakusil děs podvodníka – ono jasné zděšení, podobné rozbřesku slunečného dne na vypouklém povrchu solné pláně.

Nechal se unášet pudy, jež se zmocňují člověka, který si poprvé připustil, že se zřejmě ocitá před branami vězení, slepými pudy, které smolaře vedou k tomu, aby vše vsadil na jedinou kartu či jedinou ženu, hledaje snad v karbanu či ženách jistou útěchu, byť smutnou a krutou, anebo hledaje snad ve všem ha-

---

¹ *Poznámka překladatele:* Výraz *cafishio*, „pasák“, pochází z lunfarda, což byl původně argot buenosaireského podsvětí a lidí na okraji společnosti. Část slov postupně přešla do hovorové podoby argentinské španělštiny. Mísí se v něm prvky španělštiny, italštiny a mnoha dalších jazyků, jimiž mluvili evropští přistěhovalci, spolu s charakteristickými utajovacími prostředky (převrácení slabik ve slově apod.).

nebném a nízkém určité stvrzení čistoty, která by jej nadobro spasila.

A tak v parných poledních hodinách kráčel pod žlutým sluncem po rozpálených chodnicích a vyhledával ty nejnechutnější domy neřesti.

Dával přednost těm, na jejichž chodbičkách zahlédl slupky od pomeranče či stopy popela a které měly okna zevnitř zakrytá červeným nebo zeleným filcem a zvenčí chráněná drátěným pletivem.

Vcházel do nich se smrtí v duši. Venku na dvorku, pod zarámovaným čtvercem modrého nebe, stála zpravidla jediná okrově hnědá lavička. Vyčerpaně se na ni svezl, a než prostitutka, zákonitě buď nějaká příliš tlustá, nebo příliš hubená ženská, vylezla ven, musel snášet ledový pohled tamější bordelmamá.

Tu na něj z pootevřených dveří ložnice, z jejichž útrob byl slyšet šustot právě se oblékajícího muže, volala děvka: „Tak jdem na to, milánku?“ A Erdosain vešel dovnitř, v uších mu bzučelo a před očima mu vířila mlha.

Pak se natáhl na postel natřenou na barvu jater, přes příkrývku, již chránil přehoz ušpiněný od mužských bot.

Vzápětí mu bylo do breku, býval by se té otřesně tlusté ženštiny rád zeptal, co je to láska, ta láska nebeská, již u trůnu Nejvyššího opěvují andělské chóry, jenže hrdlo se mu stáhlo úzkostí a žaludek se mu hnusem sevřel, jako by to byla pěst. A zatímco prostitutčina ruka šmejdila pod jeho svršky, Erdosain si v duchu říkal:

„Co jsem to provedl se svým životem?“

Paprsek slunce dopadal šikmo mezi skleněný lustr, obalený pavučinami, a děvku, která s tváří složenou na polštáři a nohou nataženou přes něj zvolna pohybovala rukou sem a tam, a on si znovu posteskl:

„Co jsem to jen provedl se svým životem?“

Náhle mu z výčitek svědomí zatrnulo u srdce: vzpomněl si na svou churavou ženu, která si z nouze musela doma sama prát, a v návalu hnusu ze sebe samého vyskočil z postele, zaplatil prostitutce, a aniž by se jí dotkl, prechal vstříc jinému infernu, utratit peníze, které mu nepatřily, a ještě více se tak oddat šílenství, které v něm skučelo v každém okamžiku.

Zvláštní člověk

V deset hodin dopoledne dorazil Erdosain na roh ulic Perú a Avenida de Mayo. Věděl, že z jeho situace neexistuje jiné východiště než žalář, jelikož Barsut mu jistojistě žádné peníze nepůjčí. Náhle se zarazil:

V kavárně u stolku seděl lékárník Ergueta.

Klobouk měl naražený až po uši, ruce sepjaté na tlustém břichu, palce opřené jeden o druhý, a s kyselým, tupým výrazem v nažloutlém obličejí pokyvoval hlavou.

Skelný pohled jeho vypoulených očí, masitý orlí nos, ochablé tváře a povislý spodní ret mu dodávaly vzezření blba.

Jeho mohutné tělo vězelo v obleku skořicové barvy; čas od času nachýlil hlavu ke straně a zuby se zapřel o rukojeť vycházkové hole ze slonové kosti.

Touto otráveností a mrzkými projevy znuđenosti připomínal obchodníka s bílým masem. Když se náhle střetl pohledem s Erdosainem, který mu právě krácel v ústrety, rozzářil se lékárníkův obličej dětským úsměvem. Nepřestal se usmívat, ani když mu stiskl ruku, a Erdosain si pomyslel:

„Kolik žen asi na tenhle úsměv dostal?“

První otázka, která z něj bezděky vypadla, byla:

„Tak co, oženil ses s Hipólitou...?“

„Jo, ale nedokážeš si představit ten povyk, co se kolem toho doma strhl...“

„Jak to? Doslechli se snad, že šlapala?“

„Kdepak... to jim pak vyslepičila sama. Víš, že dřív, než dělala šlapku, pracovala jako služka?“

„No a?“

„Krátce po svatbě jsme já, matka, Hipólita a moje sestra šli na návštěvu k jedné rodině. Představ si, jak setsakramentsky dobrou paměť musejí mít ti lidé: i po deseti letech ji poznali a vzpomněli si, že u nich sloužila. K neuvěření! Domů jsme se pak s Hipólitou vraceli jednou cestou, matka s Juanou druhou. Celá ta historka, co jsem si vymyslel, abych ospravedlnil svůj sňatek, se mi rozsypala jak domeček z karet.“

„A proč přiznala i to, že dělala prostitutku?“

„V záchvatu vzteku. Ale neměla snad právo? Nenapravila se snad? Neměla snad se mnou jako jediná trpělivost? Vždyť jsou ze mě všichni šediví!“

„A jak se ti jinak daří?“

„Báječně... Lékárna vynáší sedmdesát pesos denně. A u nás v Picu se nikdo nevyzná v Bibli líp než já. I faráře jsem vyzval k dišputaci, ale netroufl si.“

Erdosain pohlédl na svého zvláštního přítele pln naděje a zeptal se ho:

„Chodíš ještě hrát?“

„Jo, a Ježíš mi za mou bezbřehou bezelstnost vyjevil tajemství rulety.“

„Co tím myslíš?“

„To bys nepochopil... velké tajemství... zákon statické synchronie. Už dvakrát jsem byl v Montevideu a vyhrál hromadu peněz. Dnes večer s sebou ale vezmu Hipólitu a rozbijeme bank.“
Hned nato se pustil do zmateného vysvětlování:

„Poslouchej, předpokládejme, že v prvních třech kolech

vsadíš na každý tucet stejnou částku. V každém kole musí padnout jiný tucet, jinak se zákonitě naruší rovnováha. Takže v dalším kole označíš ten tucet, který padl jako poslední, a během následujících tří kol zůstane tucet, který jsi označil, beze změny. Rozumí se, že nula se nepočítá a hraješ na tucty v sérii po třech kolech. Pak přidáš jednotku k tomu tuctu, který proti sobě nemá žádná čísla křížem, a zároveň odebereš jednu, nebo raději dvě z té skupiny, která má trojitě křížení, a na základě tohoto principu jsi schopen dopředu odhadnout menší i větší jednotky, takže rozdíl vsadíš na ten tucet nebo tucty, které padnou.“

Erdosain nerozuměl ani slovu. Držel se, aby nevyprskl smíchy, zatímco jeho naděje vzrůstala, neboť nebylo pochyb o tom, že Erguetovi straší ve věži. Proto podotkl:

„Taková tajemství Ježíš jistě zjevuje těm, kdož mají skutečně zbožnou duši.“

„A taky svatým bláznům,“ odsekl Ergueta, vrhl na něj výsměšný pohled a zamrkal přitom levým očním víčkem. „Od té doby, co se zabývám mystikou, jsem natropil hloupostí až běda, jako například, že jsem se oženil s tou poběhlicí...“

„Copak s ní nejsi šťastný?“

„... věřiti v lidskou dobrotu, i když celý svět člověka haní a šíří zvěst, že blázen jest...“

Erdosain se netrpělivě zamračil a řekl:

„Jak můžeš chtít, aby tě neměli za blázna? Byl jsi přece – ty sám jsi to řekl – velký hříšník. A zčistajasna se obrátíš na víru, oženiš se s nevěstkou, neboť tak praví Bible, meleš lidem o čtvrté pečeti a sinavém koni... ovšemže si musí myslet, že ses dočista pomátl, vždyť jim vykládáš o něčem, o čem nemají sebemenší ponětí. Nemají snad za blázna i mě jenom proto, že říkám, že by se měla zřít barvírna pro psy a pokovovat manžety košilí?... Já si ale nemyslím, že jsi blázen. Ne, doopravdy si to nemyslím.“

Naopak, ty v sobě chováš přemíru života, dobrodiní a lásky k bližnímu. Ale poslyš, to, že ti Ježíš zjevil tajemství rulety, mi připadá kapánek přitažené za vlasy...“

„Povídám ti, už dvakrát jsem vyhrál pět tisíc pesos...“

„Dejme tomu, že je to pravda. Tebe ale přece nespasí tajemství rulety, nýbrž skutečnost, že jsi taková dobrá duše. To ty jsi schopen konat dobro, dojmout se nad člověkem, který se ocitá před branami vězení.“

„Pravdu děláš,“ skočil mu do řeči Ergueta. „U nás ve městě žije jeden lékárník, lakomec stará. Jeho syn mu šlohnul pět tisíc pesos... a pak si ke mně přišel pro radu. Víš, co jsem mu poradil? Aby starýmu pohrozil, že si půjde sednout za kšefty s kokainem, jestli tu krádež nahlásí.“

„Vidíš, jak ti rozumím? Ty jsi totiž chtěl uchránit starcovu duši před hříchem, jehož by se byl dopustil na vlastním synovi, čehož by až do smrti litoval. Nemám pravdu?“

„Jo, aneb jak stojí v Písmu: ,budou rozděleni otec proti synu a syn proti otcí...“

„Vidíš? Já tě chápu. Nevím, k čemu jsi byl předurčen... lidský osud je nevyzpytatelný. Ale tuším, že před tebou leží něco velkého... Víš? Něco zvláštního...“

„Stanu se Králem světa. V každé ruletě vyhraju tolik peněz, kolik si jen zámam. Pojedu do Palestiny, do Jeruzaléma, a znovu vystavím Šalamounův chrám...“

„A kolik dobrých lidí vyvedeš z úzkých. Kolik dobráků bylo nuceno podvést své pány a zpronevěřit peníze, které jim byly svěřeny! Dokážeš si představit tu úzkost?... Člověk v úzkých neví, co dělá. Dnes ukradne peso, zítra pět, pozítří dvacet, a než se naděje, dluží sto pesos. To nic není... myslí si ten člověk, jenže rázem zjistí, že zmizelo pět – ne, šest set pesos a sedm centů. Umiš si to představit? Právě takoví lidé si zaslouží dojít spásy... tihle lidé v úzkých, defraudanti!“

Lékárník se na okamžik zamyslel. Po opuchlé tváři mu nejprve přelétl vážný výraz, pak s klidem pravil:

„Pravdu díš, svět je plný grázlů a ubožáků... ale jak jen to napravit? To je to, co mi dělá starosti. Jakou formou dnes předkládat svaté pravdy lidem, kteří nemají víru?“

„Jenže lidi nepotřebují žádné svaté pravdy... ale prachy!“

„Ne, je to tím, že už nemáme na paměti evangelia. Člověk, který v sobě nosí svaté pravdy, neokrade svého chlebodáře, nepodvede podnik, který ho zaměstnává, prostě se nedostane do situace, že by ze dne na den skončil v kriminále.“

Pak se zamyšleně poškrábal na nose a pokračoval:

„A vůbec, kdo říká, že to není k dobru věcí? Kdo by jinak dělal sociální revoluci, když ne zlodějíci, nebožáci, vrahouni, podvodníci, prostě ta verbež, co beznadějně trpí na okraji? Nebo si snad myslíš, že ji budou dělat kancelářské krysy a hokynáři?“

„Dobrá, dobrá... jenže než ta sociální revoluce přijde, co si takový nebožák počne? Co si počnu já?“

Erdosain popadl Erguetu za paži a vykřikl:

„Protože to já jsem jen krok od kriminálu. Ukradl jsem šest set pesos a sedm centů.“

Lékárník pomalíčku zamrkal levým okem a prohlásil:

„Tím se netrap. Doba soužení, o níž mluví svaté Písmo, už nastala. Nevzal jsem si snad za ženu Nevěstku? Nepovstali již otcové proti synům a synové proti otcům? Revoluce je blíž, než bychom si mohli přát. A nejsi ty, podvodníku, vlkem, který stádo trhá...?“

„Poslyš, ty bys mi nemohl půjčit těch šest set pesos?“

Ten druhý pomalu zavrtěl hlavou:

„Tak ty si myslíš, že když čtu Bibli, jsem snad úplný trouba, nebo co?“

Erdosain na něj zoufale pohlédl:

„Přisahám ti, že je dlužím.“

Načež se stalo něco nečekaného.

Lékárník se vztyčil, natáhl paži, zaluskal prsty a k úžasu číšníka, který té scéně přihlížel, na Erdosaina zavrčel:

„Zmiz odtud, ty mizero mizerná!“

Erdosain se rudý hanbou vzdálil. Když se na rohu ulice ohlédl, viděl, jak Ergueta hovoří s číšníkem a mává přitom rukama.

Roberto Arlt

Sedm bláznů

Ze španělského originálu *Los siete locos* vydaného
nakladatelstvím Cátedra v Madridu roku 2011

přeložila Hedvika Tichá

Odpovědný redaktor Jiří Kettner

Jazyková korektura Michal Špina

Obálka a grafická úprava OFICINA

Sazba JT

Vydalo nakladatelství RUBATO v Praze roku 2015

Vytiskla TISKÁRNA PROTISK, s.r.o., České Budějovice

První vydání

ISBN 978-80-87705-38-4

RUBATO

Sarajevská 8, 120 00 Praha 2

www.rubato.cz

studio@rubato.cz